

GRI GLOBAL REPORTING INITIATIVE 2013 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE RAPORLAMA KONFERANSI

2006 yılından bu yana düzenlenen GRI - Global Reporting Initiative Sürdürülebilirlik ve Raporlama Konferansları'nın dördüncüsü Enformasyon - Inovasyon - Entegrasyon teması ile 22-24 Mayıs 2013 tarihlerinde Amsterdam'da gerçekleşti. Konferansın öncelikli amacı, yaklaşık 2,5 yıldır GRI ekibi, iş dünyası, akademisyen, STK ve kamu temsilcilerinin yoğun çalışması sonucu hazırlanan G4 Sürdürülebilirlik Raporlama Rehberi lansmanı kutlamasıydı. Sercom Danışmanlık'tan Elif Özkul Gökmen yerinde takip ettiği konferanstan izlenimlerini, G4'deki yenilikler ve G4 ile entegre raporlamanın bağlantısı, entegre raporlama ile ilgili konferanstan çıkan mesajları derlediği yazısını Kurumsal Yönetim Dergisi okuyucuları için hazırladı.

2008'de TKYD Koordinatörü Güray Karacar ile birlikte katıldığımız konferansa göre katılım bu yıl yaklaşık %50 artarak 1.500'ün üzerine çıktı. 2006 yılında eski ABD Başkan Yardımcısı Al Gore'un yaptığı konuşmada belirttiği gibi Sürdürülebilirlik Raporlaması'nın "niş" bir konu olmaktan çıktığı ortadaydı. Türkiye'den ağırlıklı özel sektörden katılım yaklaşık iki katına çıkarak 21 kişi oldu.

2008'de, BBC'den Nik Gowing'in sunduğu How accountable is business? - İş dünyası ne kadar hesap verebilir? isimli program konferanstan canlı olarak yayımlanmış ve "şeffaflık ve

kârlılık birlikte gerçekleştirilebilir mi?" tartışması yankı uyandırmıştı.

2008 konferansında raporlamanın geleceğine yönelik iki somut stratejik hedef önerisi çıkmıştı. 1. OECD ülkelerindeki ve gelişmekte olan büyük ekonomilerdeki tüm büyük ve orta ölçekli şirketler için, 2015 yılına kadar ESG (Environmental, Social and Governance) - Çevresel, Sosyal, Yönetişim raporlamasının zorunlu hale getirilmesi ve eğer yapmıyorlarsa neden yapmadıklarını açıklamaları ve 2. Finansal raporlamayı ve ESG raporlamasını etkin şekilde entegre edecek ve uluslararası

platformda kabul görececek bir standardın 2020 yılına kadar hazırlanması yönündeydi.

Bu ikinci hedef aslında IIRC-International Integrated Reporting Council - Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin bugünlerde pilot çalışmalarını yürüttüğü "Entegre Raporlama" rehberinin ilk adımıydı.

GRI G4 ve IIRC Entegre Raporlama Rehberi ilişkisi

Şirketlerin gelecekteki değerlerine yönelik daha net fikir verilmesini ve bu yönüyle de yatırımcıları (financial capital providers) hedefleyen entegre raporlara giden yolun daha kolay aşılmasında, G4 rehberinin önemli rol oynayacağı öngörü- lüyor.

Konferans boyunca üzerinde durulan en önemli konulardan biri de doğru ve etkin sürdürülebilirlik raporlaması süreçlerine sahip olmayan şirketlerin entegre raporlama yapmalarının mümkün olmayacağı yönündeydi.

GRI'nın Emekli Başkanı ve IIRC'nin Başkanı Prof. Mervyn King de G4'ün lansman konuşmasında entegre raporlama ile ilgili yanlış algılamalar olduğunu; günümüzde iyice anlaşılabilir hale gelen finansal raporların uluslararası muhasebe standartlarına göre hazırlanması ve bugüne kadar GRI G3 ve G3.1'e göre hazırlanan sürdürülebilirlik raporlarının bundan sonra G4 temel alınarak yazılması gerektiğini belirtti.

Şirketlerin "yönetim kurulları" tarafından hazırlanması önerilen entegre raporları besleyecek bilgilerin yarısının ancak bu şekilde tamamlanmış olacağını üzerinde duran King, raporların hiçbirinin birbirinin yerini tutamayacağını ama daha işlevsel hale getirilmelerinin gerektiğinin önemini vurguladı.

Elif Özkul Gökmen

1996 yılında Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme - Finans bölümünü, 2008 yılında Boğaziçi Üniversitesi ve REC Türkiye tarafından tasarlanan Sürdürülebilir Kalkınma Sertifika programını, 2012'de IFC Kurumsal Yönetim, Yönetim Kurulu Liderliği ve IFC Kurumsal Yönetim Scorecard Metodolojisi Eğitim Programlarını tamamladı. 2013'de Al Gore'un eğitimliğini yaptığı Climate Reality Leadership Eğitim Programına katıldı. 15 yıl farklı sektörlerde iletişim alanında profesyonel olarak hizmet verdikten sonra 2006 yılında iletişim danışmanlığı hizmeti vermek amacıyla Sercom Consulting'i kurdu. 2006 yılından bu yana Global Reporting Initiative çalışmalarını takip eden Elif Özkul Gökmen, 2008 yılından bu yana şirketlere sürdürülebilirlik stratejisi danışmanlığı, raporlama ve eğitim hizmetleri veriyor. Sürdürülebilirlik raporlamasının GRI-Global Reporting Initiative raporlama rehberi temel alınarak hazırlığından iletişimine tüm aşamalarını birebir yürütüyor. Şirketleri sürdürülebilirlik yönetimine hazırlamak üzere yönetici çalışmaları ve iç paydaş bilinçlendirme eğitimleri tasarlıyor ve sunuyor. 2010 yılından bu yana GRI'nın Türkiye'deki sözleşmeli Kalite Kontrol Danışmanıdır. 2012 yılından bu yana TKYD üyesidir.

IIRC ve Entegre Raporlama İçerikli Konferans Oturumları

Konferans'ta entegre raporlama içerikli iki farklı oturum gerçekleşti. Raporlama Trendleri Paneli'ne IIRC CEO'su Paul Druckman ve GRI CEO'su ve IIRC Yönetim Kurulu Üyesi Ernst Ligteringen de katıldı.

Oturumun ana konusu; 2010-2012 döneminde GRI'nin Rapor Database'inde, hazırlayanlar tarafından "entegre rapor" olarak tanımlanan raporların, "ne kadarının gerçekten entegre rapor özelliklerini taşıdığını ve tüm dünyada entegre raporların nasıl şekil aldığı" inceleyen bir araştırmanın değerlendirilmesiydi.

İngilizce ve GRI rehberi temel alınarak hazırlanan ve "entegre" olduğu belirtilen 756 raporun inceleme sonuçlarından bazıları şöyle:

1. Raporlar ağırlıklı olarak Güney Afrika, Hollanda, Brezilya, Avusturalya, Finlandiya'da ve finansal hizmetler sektörü başta olmak üzere elektrik üretimi, enerji ve madencilik sektörlerinde faaliyet gösteren şirketlerce hazırlanmış,

2. Raporların sadece üçte biri net olarak sürdürülebilirlikle ilgili olan ve finansal bilgilerin birbiriyle bağlantısını kurmuş ve iç içe değerlendirmiş,

3. Raporların yarısı ise iki ayrı rapor olan sürdürülebilirlik ve finansal raporu, aralarındaki bağlantıyı kurmaksızın tek kapak altında toplamış.

Durum böyle olunca şirketlerin bu yolda daha çok pratik yapması gerektiği ile ilgili fikir birliğinin oluşması da zor olmadı. Tartışmalar sırasında sürdürülebilirliğin ekonomik bir konu olduğu ve uzun vadeli finansal performans üzerindeki önemi vurgulandı.

Elektrik üretim ve dağıtımın-

da Asya'nın lider şirketi CLP Group Çevre İlişkileri Direktörü Jeanne Chi Yun Ng, entegre rapor hazırlığında geriye dönük 5 yıllık finansal ve sürdürülebilirlik verilerine ihtiyaç duyduklarını ve ilk entegre raporlarını ancak bu şekilde hazırlamalarının mümkün olduğunu belirtti.

Bu oturum sırasında konferans akıllı telefon uygulaması üzerinden yapılan eşzamanlı ankette katılımcıların %83'ü "sürdürülebilirlik entegre raporlamanın esas unsurudur" seçeneğini tercih etti.

Entegre raporlama konulu bir diğer oturum da farklı üniversitelerden akademisyenlerin, entegre raporlama çalışmalarının sürdürülebilirliğin gelişimindeki rolünü ve IIRC'nin Nisan 2013'de yayımladığı taslak çerçeve dokümanını değerlendirmesiydi.

"GRI'İN EMEKLİ BAŞKANI VE IIRC'NİN BAŞKANI PROF. MERVYN KING DE G4'ÜN LANSMAN KONUŞMASINDA ENTEGRE RAPORLAMA İLE İLGİLİ YANLIŞ ALGILAMALAR OLDUĞUNU; GÜNÜMÜZDE İYİCE ANLAŞILMAZ HALE GELEN FİNANSAL RAPORLARIN ULUSLARARASI MÜHASEBE STANDARTLARINA GÖRE HAZIRLANMASI VE BUGÜNE KADAR GRI G3 VE G3.1'E GÖRE HAZIRLANAN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ BUNDAN SONRA G4 TEMEL ALINARAK YAZILMASI GEREKTİĞİNİ BELİRTTİ."

Akademisyenler IIRC girişimine "gelecek değerinin ortaya çıkarılması ve şeffaflık" özellikleri sebebiyle olumlu yaklaşırken, bu değer net olarak ortaya koyulabilmesinin önemini vurguladılar. Mevcut çerçevenin, entegre raporu hazırlayan yöneticinin şirketini kendisinin göstermek isteyeceği şekilde yansıtmasına imkan verdiği yönünde bir kritik de geldi. Entegre raporların finansal muhasebenin çok daha ötesini - entelektüel, üretim, sosyal, insan ve doğal sermayeyi de analiz ederek hazırlanması gerektiğini belirttiler ve genel olarak "neyin iyi bir entegre rapor olduğunu bilmediklerini" ve bunu anlayabilmek için de mevcut verilerin akademik değerlendirme için yeterli olmadığını belirttiler.

Konferanstaki tüm konuşmaları değerlendirdiğimizde entegre

raporlama ile ilgili mevcut durumu birkaç maddede özetlemek mümkün:

1- Entegre rapor, bir şirketin sürdürülebilirlik raporu ile finansal raporunun birleştirilmesiyle oluşan bir rapor değildir.

2- Sürdürülebilirlik raporları çok geniş paydaş gruplarına hitap ederken, entegre rapor yatırımcıları hedefler.

3- Finansal raporların sürdürülebilirlikle ilgili sonuçları içermemesi ve sadece geçmişe yönelik bilgi vermesi itibariye işlevselliğini yitirmesi entegre raporlara olan ihtiyacı doğurmuştur.

4- Entegre raporun hedefi, şirketin sürdürülebilirlikle ilgili sonuç, hedef ve beklentilerini dikkate alarak ve finansal veri-

lerle bağlantılandırarak, şirketin gelecek değerinin ortaya koyulmasını sağlamaktır.

5- Sürdürülebilirlik etkilerini ölçümlemeyen, sürdürülebilirlik yönetim ve raporlama süreçlerine ve iyi uygulamalarına sahip olmayan şirketlerin entegre rapor hazırlamaya çalışması anlamlı bir girişim olmayacaktır.

Mevcut taslak çerçeveye www.iirc.org sitesinden ulaşılabilir. 16 Nisan-15 Temmuz 2013 arasında mevcut çerçevenin iyileştirilmesine yönelik öneriler ve yorumlar <http://www.theiirc.org/consultationdraft2013/feedback/> adresinde yer alan 24 soruluk dosya aracılığıyla IIRC'ye iletilebilir.

Yeni GRI G4 Raporlama Rehberi; Şirketleri Neler Bekliyor? Değişiklikler ve Yenilikler...

G4 rehberi birbirini tamamlayan toplam 360 sayfalık iki dokümandan oluşuyor. Rehberin ilk bölümü raporlama prensiplerini ve standart açıklamaları içerirken, "neyi raporlamalı?" sorusunu yanıtlıyor. İkinci bölümü ise raporlama süreçlerinin nasıl yönetilmesi gerektiğine yönelik detaylı adımları aktarıyor ve "nasıl raporlamalı?" sorusunu yanıtlıyor.

Raporlama Seviyeleri Değişiyor

Mevcut GRI uygulama seviyelerinin (A, B ve C) yerini Core-Temel ve Comprehensive-Kapsamlı olarak iki yeni raporlama seviyesi alıyor. Mevcut seviyelerle karşılaştırılacak olursak Core; C ve B arası bir seviye, Comprehensive ise B ile A arası bir seviye diyebiliriz. C seviye rapor hazırlamak zorlaşırken, A

"BU OTURUM SIRA-SINDA KONFERANS AKILLI TELEFON UYGULAMASI ÜZERİNDEN YAPILAN EŞZAMANLI ANKETTE KATILIMCILARIN %83'Ü "SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENTEGRE RAPORLAMANIN ESAS UNSURUDUR" SEÇENEĞİNİ TERCİH ETTİ."

Yönetim Yaklaşımı Açıklamaları (DMAs)

Bu bölümde şirketin, rehberdeki ekonomik, çevresel ve sosyal göstergelerin altında yer alan başlıklardan "material" olarak tespit ettiklerinin her biri için, o başlığı şirket için stratejik hale getiren etkilerin neler olduğunu tarif etmesi, bu etkilerini nasıl yönettiğini ve yönetim yaklaşımını değerlendirirken hangi mekanizmaları kullandığını aktarması bekleniyor.

Raporlama Süreçleri Yeniden Tarif Ediliyor

Paydaş katılımı ve materiality - "stratejik önem ve öncelikle sahip sürdürülebilirlik konularının ve bunların sınırlarının belirlenmesi" ile ilgili süreçler yeni G4 rehberi kapsamında her iki seviyede de olmazsa olmaz hale geldi. Yani artık şirketler raporlarının içeriğini akıllarına gelen ve/veya zaten takip ettikleri tüm konular kapsamında değil, gerçekten kurum ve paydaşları için önem ve öncelik sahibi olan konuları belirleyip, bu kapsamda oluşturmak durumundalar.

Materiality konusunun G4'ün odak noktası haline gelmesi ile yeni rehber, daha az yeşil akla-

ma içeren, daha iyi, daha işlevsel, daha derin, daha kısa, daha anlaşılır ve daha karşılaştırılabilir raporlar üretilmesine fırsat tanıyor. Genel standart açıklamalarda "etik ve doğruluk" gibi yeni başlıklar ve sorular eklenirken, çevre, işgücü uygulamaları ve insan hakları başlıkları altında özellikle tedarik zincirindeki etkilerin yönetimi ile ilgili yeni performans göstergeleri eklenmiş. G4'deki tüm performans göstergeleri OECD ve UNGC (BMKİS) gibi BM insiyatifleriyle bağlantıları kurulmuş ve uyumlu hale getirilmiş.

G4'e Geçiş Süreci

G3.1'den G4'e geçiş için 2 yıllık bir süre öngörülüyor. 31 Aralık 2015 tarihinden sonra yayımlanacak raporların G4'e uygun hazırlanması bekleniyor. 2013 Eylül ayında yapılacak GRI Yönetim Kurulu toplantısında, "Temel" ve "Kapsamlı" raporlama için bir uygulama seviyesi kontrolü hizmeti verilip verilmeyeceğine karar verilecek.

Mevcut Raporlama Standardı Tercih

Bugün dünyada 4.000'in üzerinde şirket sürdürülebilirlik raporu hazırlıyor. Dünyanın en büyük 250 şirketinin (G250) %94'ü GRI raporlama rehberini temel alıyor.